

“Vos estez d’Lidge!”

Armand Rassenfosse (1862-1934) was een toegewijd en bescheiden kunstenaar. De dichter, etser en illustrator stamde uit de Luikse handelsbourgeoisie en klopte in 1888 als jonge liefhebber van etstechnieken aan bij het Parijse atelier van Félicien Rops. Die had de reputatie ontoegankelijk te zijn... Toen Rassenfosse hem bevend zijn visitekaartje aanreikte, riep Rops uit: “Vos estez d’Lidge!” – Maar u komt uit Luik! – en het klikte onmiddellijk!

Nadine de Rassenfosse, achterkleindochter van de kunstenaar en lid van het Bestuurscomité van het Fonds Rassenfosse, legt uit dat deze ontmoeting beslissend zou blijken: “Rops introduceerde Armand Rassenfosse in de artistieke en literaire kringen van Parijs, die in die tijd erg invloedrijk waren. Ondanks het leeftijdsverschil werd hun vriendschap steeds hechter. Uiteindelijk zou Armand zelfs de executeur-testamentair worden van Rops.”

Rassenfosse hield ervan om steeds nieuwe experimenten uit te voeren. Op een gegeven moment werd hij door Rops uitgedaagd om een zuurbestendige lak te ontwikkelen, waarmee ze hun fotogravures konden behandelen. De uitwerking van dat procedé nam jaren in beslag, maar het resultaat was uiteindelijk een zachte soort transparante lak met de naam... Ropsenfosse!

Rassenfosse was een ware eclecticus. Aanvankelijk maakte hij gravures en tekeningen. Daarna legde hij zich toe op de lithografie en publiciteit voor de drukkerij Auguste Bénard. Hij werd een van de bekendste vertegenwoordigers van de Luikse school voor affichekunst. Voorts maakte hij de duistere illustraties bij ‘Les Fleurs du Mal’ van Baudelaire. En rond de eeuwwisseling schilderde hij de Vrouw in al haar kwijnende intimiteit, zijn geliefkoosde onderwerp.

Twee parallelle levens

In 1899 ontwierp de Luikse architect Paul Jaspar een huis voor hem, waarin zowel zijn eigen woonst als zijn atelier waren ondergebracht. Daarbij was het belangrijk dat beide levens gescheiden bleven. Zo waren er twee trappen en twee ingangen, zodat zijn modellen en bevriende kunstenaars, onder wie James Ensor, discreet naar binnen konden. Armand Rassenfosse woonde er tot zijn dood in 1934. Het huis bleef de familiewoning tot bij het overlijden van zijn kleindochter Claire in 2009.

Claire schonk het huis met zijn kostbare inhoud aan de Koning Boudewijnstichting. Voor Nadine de Rassenfosse “was de oprichting van het Fonds bij de Koning Boudewijnstichting een grote opluchting. Ik heb voorgesteld om te helpen bij de inventarisering van alle kostbare werken en archieven, een honderdtal gesigneerde boeken uit de bibliotheek en de meubels, die gemaakt zijn door de bevriende Luikse meubelmaker Gustave Serrurier-Bovy. Een van de mooiste ontdekkingen die ik deed, waren een 300-tal gegraveerde metalen platen of stempelmatrijzen. Wanneer je die naast de voorbereidende tekeningen en schetsen legt, kun je het creatieve en technische proces van Rassenfosse perfect volgen.”

In 2009 werd deze kostbare schat als artistiek Waals erfgoed geklasseerd. Nu moet er beslist worden op welke manier hij het best kan worden tentoongesteld aan het grote publiek. Dat is de uitdaging die het Fonds Armand Rassenfosse vanaf 2012 zal aangaan.

Armand Rassenfosse, *De gele Kamerjas*, 1912
Schenking, 2009 - © Marc Verpoorten - Ville de Liège

Armand Rassenfosse, *Kaft van een staalboek van behangpapier van Magis & Henn*, 1896. Schenking, 2009 - © Marc Verpoorten - Ville de Liège

Armand Rassenfosse, *Imprimerie Bénard s.a.*, 1908
Schenking, 2009 - © Marc Verpoorten - Ville de Liège

Armand Rassenfosse, *Tekening van Claire door haar opa*, 20 oktober 1924. Schenking, 2009 - © Marc Verpoorten - Ville de Liège

“Op vraag van zijn vriend Rops ontwikkelde hij een zuurbestendige lak, waarmee ze hun gravures konden behandelen.”

Armand Rassenfosse, *De Prentkunst, z.d.* Schenking, 2009 - © Marc Verpoorten - Ville de Liège